

ЕТНОЛІНГВІСТИКА

УДК 811.161.2'373

Тетяна Семашко, канд. філол. наук, доц., докторант
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

ЗНАЧЕННЄВА ПЛОЩИНА АД'ЄКТИВА *ВЕЛИКИЙ* У СТРУКТУРІ ЕТНОКУЛЬТУРНОГО СТЕРЕОТИПУ

(на матеріалі української літературної мови
XVI – першої половини XVII ст.)

З огляду на визнання сучасними мовознавчими студіями сенсорно-перцептивного аналізу першим рівнем категоризації дійсності, актом, який задає первинні параметри сприйняття та осмислення світу, важливим видається вивчення динаміки становлення та розвитку стереотипів сенсорного сприйняття. Таке дослідження можна здійснити за умови залучення до аналізу лексикографічних джерел, оскільки словники є не тільки засобом фіксації семантичної організації лексики, а й мисленнєво-мовних процесів у цілому, що уможливує виявлення національно-мовної специфіки категоризації світу через вивчення прецедентних одиниць мовної системи, до яких належать і етнокультурні стереотипи.

Ключові слова: *чуттєве сприйняття, зоровий модус перцепції, етнокультурні стереотипи, ідентичність, етнокультурні цінності, національно-мовна специфіка.*

Надійним джерелом для проведення різнопланових наукових досліджень є лексикографічні праці, за допомогою яких людство накопичує отримані за період свого існування знання та передає ці знання наступним поколінням. Саме лексикографія намагається знайти найоптимальніші, найдоступніші способи вербальної репрезентації та впорядкування всіх доступних знань та передати цю інформацію від попередніх поколінь сучасному людству. Окрім того, словникам належить важлива роль у розвитку національної духовної культури як цінним джерелам інформації і засобам підвищення комунікативної культури носіїв мови.

Вихідною передумовою такого вивчення є положення про те, що лексика будь-якої мови не становить механічної сукупності слів, вона є системою, елементи якої співвідносні і взаємопов'язані, підпорядко-

вані внутрішнім її законам. Такий підхід зумовлює розкриття витоків формування і змін семантики слова. “Нам повинні бути відомі основні закономірності, шляхи розвитку всього словникового складу від його початку до сучасного стану. Більше того, ми повинні знати причини творення кожного слова, час його виникнення, зміни значень і відтінків значень, їх зв’язки із значеннями інших слів”, – цілком справедливо вважає Ф. Філін [Філін 1983 : 271].

Вивчення окремих груп слів з огляду на їх структурну і структурно-семантичну організацію повинно вестися як у синхронному, так і в діахронному аспектах одночасно, бо “будь-який повний синхронний опис мови не може обійтися без поняття архаїзму та інновації”, – зазначає Є. Курилович [Курилович 1965 : 401]. Отже, “система мови не може бути “вільною від історії”, а синхронія не може нехтувати діахронією” [Чикобава 1980 : 7]. Система мови змінюється поступово: “витіснення старої форми новою формою – це не моментальна подія, а процес, що протікає у часі і просторі” [Курилович 1965 : 401]. У сфері лексикографії ці процеси особливо інтенсивні, оскільки словники є не тільки засобом фіксації семантичної організації лексикону, а й мисленневих процесів, що уможлиблює виявлення національно-мовної специфіки світу через вивчення етнокультурних стереотипів, зокрема й чуттєвого сприйняття.

Методологічні підвалини для вивчення лінгвокультурних феноменів у діахронії закладено в сучасних історико-філософських та філософсько-наукових студіях, бо “зі зміною сучасного змінюється і та перспектива бачення минулого, котру це сьогодення визначає” [Ивин 2005 : 2]. Саме тому в запропонованому дослідженні ми відштовхуємося від матеріалів “Словника української мови XVI – першої половини XVII ст.” (далі СлУМ) – першої багатотомної (28 випусків) в історії української культури праці, у якій спостережено перші фіксації перцептивного осягнення світу – “*Смысли тѣла суть: зрение, обоняне, слухъ, смаковане и дотиканье* (Київ, 1621 Коп. Пал. 682)” [СлУМ, Т. 12 : 192].

Сенсорні стереотипи є маркерами етнічного світосприйняття; вони здатні надати свідчення про особливості категоризації світу та світогляд представників певної етнічної спільноти, а також про ментальність, соціокультурні та мовно-психічні домінанти етносу. Водночас стереотип є результатом систематизації феноменів у свідомості, відповідно, відомості про нього можуть бути отримані лише за умови вивчення системи мовних фактів. Важливим у цьому сенсі видається аналіз динаміки становлення та розвитку стереотипів сенсорного сприйняття, який можна здійснити тільки за умови залучення до аналізу лексикографічних джерел.

Феномен соціальної стереотипізації безвідносно до чуттєвої тематики активно досліджувався і досліджується як зарубіжними, так і українськими мовознавцями. Проте до сьогодні проблема етнокультурної перцептостереотипізації висвітлювалась лише побіжно при вивченні інших дотичних питань (П. Артюх, А. Баронін, О. Белова, Н. Годзь, В. Маслова, О. Пономарьов, Т. Стефаненко, Ю. Тищенко); недостатньо вивченим залишається питання діахронічного зрізу етнокультурних стереотипів сенсорного сприйняття, що робить **актуальною** тему пропонованого дослідження та продукує його **мету**: актуалізувати необхідність розгляду етнокультурних стереотипів зорового сприйняття; визначити структурні, функціональні та змістові їх особливості у староукраїнській літературній мові.

Своє **завдання** вбачаємо в тому, щоб виявити склад етнокультурних стереотипів, заґрунтованих на зорових перцептивних реакціях періоду української літературної мови XVI – першої половини XVII ст.; визначити теми їх побутування; здійснити опис їх формальних та змістових особливостей; прослідкувати за становленням значеннєвої сфери відповідних стереотипів. **Об’єктом** дослідження є етнокультурні стереотипи, заґрунтовані на зорових перцептивних реакціях. **Предметом** – засоби їх об’єктивацій у текстовому матеріалі староукраїнської літературної мови.

З метою виконання поставлених завдань до аналізу залучено широкий фактичний **матеріал**, зібраний на основі текстів української літературної мови перехідної епохи до нового часу, що зафіксовані у “Словнику української мови XVI – першої половини XVII ст.”. Такий фактичний матеріал послужить фоном, перспективою, без яких неможливо зрозуміти історію перцептивних стереотипів в українській мові, а також сприятиме висвітленню їх складності та багатогранності, що дозволить охарактеризувати місце та роль етнокультурних стереотипів української мови.

Системі зорових відчуттів у житті людини традиційно належить особливе місце, оскільки зір є основним орієнтиром людини у світі, основним джерелом інформації для людини й надійним способом її верифікації. Візуальний образ забезпечує сприйняття предметів, що охоплює надзвичайно велику сферу фізичних явищ та їх локалізацію у просторі, які дані людині у відчуттях і сприйнятті, та на яких будується концептуальна картина світу, відображена в мові як знаковій системі. Серед останніх – модус розміру, що являє собою яскравий приклад градуальної перцептивної категорії.

За матеріалами СЛУМ модус розміру об'єктивований прикметниками *великий, високий, глибокий, широкий, низкий, мізёрный*, де домінують позицію займає ад'єктив *великий*, саме значеннєвою зоною відповідного ад'єктива ми обмежуємо коло своїх пошуків.

До найчастотніших тем побутування перцептивних етнокультурних стереотипів належать ті, які пов'язані зі світом людини: вони формуються на основі зовнішнього вигляду людини, рис її характеру, соціального стану, уподобань, вірувань, поведінки тощо. Досліджуваний матеріал уможливив виділення таких тематичних груп:

1) **зовнішній портрет**. Відповідна група представлена одним етностереотипом *великій людь*, що утворює ядрове значення 'великий за розміром' (*Аще великій людь есть веде ихъ до воды а тамъ ихъ до свѣдчу* [СЛУМ, Т. 1 : 150]). Спостережено, що стереотип означеної тематичної групи асоціює з полем "краса" (красиві – люди великої фізичної сили і міцної статури) з метою підкреслення ознаки, що продукує периферійне значення 'гарний', 'привабливий';

2) **ментальна зона**. Стереотипи, що є узагальненими образами ментальних характеристик людини, мають аксіологічний характер, осмислений через взаємодію людини з навколишнім світом. Відповідно, вербалізатор *великій* відіграє неабияку роль в оцінці розумових здібностей людини, заґрунтованої на своєрідному образному сприйнятті, що є результатом сенсорного і водночас ментального опрацювання світу. У межах відповідної тематичної групи вилучено етностереотип *разумъ великій*, який втратив вихідне параметричне значення й набув ядрового значення 'дуже розумний' (*Што жъ еше реку и то: Ижъ бѣ ... в(ш) м(л) обдаровати рачихъ разумо(м) великім* [СЛУМ, Т. 13 : 14]) та чітко означену периферію: 'свідомий', 'мислячий', 'допитливий', 'цікавий';

3) **внутрішній світ**. Ця тематична група вміщує найбільшу кількість епітетних форм, які набули статусу стереотипів: *великій жаль, великій всты(д), великая ненависть, великая скромность, великая жалость, великое зневаженіє, мука великая, великій страхъ, великій смоу(т)укъ, великая злоба, гнѣвъ великій*. Такі стереотипи-образи відтворюють власне національні риси українського характеру: м'якість, доброзичливість, сентиментальність, співчутливість, спроможність сприймати чужі проблеми як свої власні тощо, формують в українців певне світобачення, світовідчуття та світорозуміння, які будучи заґрунтованими на зорових перцептивних реакціях, вирізняють його з-поміж інших етносів;

Національні константи *жаль*, *жалість*, *встид*, *ненависть*, *скромність*, *зневага*, *мука*, *страх*, *смуток*, *злоба* пов'язані з відтворенням внутрішніх потенцій етносу, які інтерпретують номінанти розміру, основне призначення яких: виділяти, маркувати інформацію, а головне – давати їй кількісну оцінку в потоці життєдіяльності носіїв мови. Це уможливило переакцентацію: ознака якості консолідує з ознакою кількості, що підтверджено текстами (*Теды солнце по килка разъ затмилося было, а того затменя обыватели Вавилонскии з великимъ страхомъ смотрѣти и видѣти мусѣли* [СЛУМ, Т. 10 : 250]; *И та(к) оу велико(м) смоу(т)ку кольише(т)сѧ ср(д)це и(х)* [СЛУМ, Т. 14 : 200]; *Абовѣмъ до розмови с тобою приводить ма слоушнѣи и великѣи жаль, не ижъ бѣмъ // с тобою мовиль о домовѣихъ кривдахъ* [СЛУМ, Т. 15 : 106]; *А вы мои дѣти, албо внуки, албо братья на и(н)ши(х) людѣи не дайте, чо(м) та(м) моя мука великая* [СЛУМ, Т. 1 : 89]; *Кг(д)ы то мовлевано, и великѣи всты(д) с того смоу бываль* [СЛУМ, Т. 3 : 107]; *Чюжимъ дѣломъ испытница еси. а свои великия злобы покривае(ш)* [СЛУМ, Т. 13 : 198]; *Чому не хотѣл Прокопъ вѣрити але з гнѣво(м) велики(ми) о(т)ишо(л) з братства* [СЛУМ, Т. 6 : 146]).

При тому зауважимо, що параметричний прикметник *великѣи* має яскраво виражений аксіологічний характер і проявляє свої аксіологічні потенції, перш за все, завдяки наявності квантитативного компонента. Так, як позитивно марковані можемо класифікувати стереотипи *великая скромность*: ‘про рису людини, яка не претендує на особливе становище’, ‘яка здатна применшувати або замовчувати свої заслуги, достоїнства’, ‘стримана в поведженні’, ‘вихована’, ‘морально стійка’, ‘цнотлива’ (*З великою скромностю и покорюю вѣжджаесть... намъ... прикладъ даючи, ... жебысьмо сѧ вислѣжихъ... // ...помпъ выстерѣгали* [СЛУМ, Т. 6 : 63]); *великая жалость*: ‘співчутливе ставлення до чужого горя, переживання’, ‘жаль’, ‘жалощі’, ‘почуття скорботи, печалі, туги, смутку’ (*Опять душа съ великою жалостію ко Христу говоритъ, вповедуючи свои пригоды* [СЛУМ, Т. 6 : 238]); *высокая му(д)рость*: ‘глибоке знання’, ‘розуміння’, ‘узагальнення чогось’, ‘досвід’ (*Бовѣмъ той На горахъ высокои му(д)рости лѣтае, Гды В костѣлѣ католицкомъ Вѣру правдивую має* [СЛУМ, Т. 6 : 48]).

Негативно маркованими є стереотипи *великая ненависть*: ‘велика неприхильність, до кого-, чого-небудь’, ‘вороже ставлення до кого-небудь’ (*Которѣи велику ненависть на насъ маєтъ, Той вражду в лю-*

дѣхъ и незгѳду розсѣваѣтъ [СЛУМ, Т. 5 : 10]); **великое зневаженіе**: ‘почуття презирства’, ‘відсутність поваги до кого-небудь’, ‘байдужість до кого-, чого-небудь’, ‘відсутність турботи’, ‘пiклування про когось, щось’, ‘навмисне приниження чиеї-небудь гідності’ (*Але и Римляне... надѣшиися гѳрдостю и марною думою, што не по(д)лягае(т) по(д) діалектицкїи оусилованя превротныи, якъ гнилоє и збуѣвѣлоу ѱ(т)кидаю(т) з’ великимъ зневаженіемъ* [СЛУМ, Т. 11 : 84]); **великая злость**: ‘почуття недоброчливості’, ‘злѳба’, ‘гнiв’, ‘досада’, ‘роздратування’, ‘розлученість’ (*Веселися... матко наша, Риме,... Радуйся, зъ неправости сыновъ людскихъ, поневажъ въ нагороду такъ великой злости дае(т)ся тобі запла(т)а! Тѣи(т)ся зъ помощницы твоѣй незгоды, гдыжъ ся зъ студни пекелной пропасти вынурила* [СЛУМ, Т. 10 : 149]);

4) **соціальний портрет**. До цієї групи відносимо етнокультурні стереотипи, у яких прикметник на позначення розміру **великий** втратив свою первісну перцептивну ознаку. Разом із тим спостережено: означений ад’єктив **великий**, що входить до структури стереотипів із ядерним значенням ‘вищий за соціальним станом’, у межах аналізованої тематичної групи продукує розширення функціонально-семантичного поля за рахунок таких значень, як ‘головний за суспільним становищем та історичним значенням’ (*Послалъ к нам двоих патриарховъ от великихъ столицъ, от великия Антиохія и Иоакима и от Константинополя Иеремію, и великого протосинкгела Никифора* [СЛУМ, Т. 3 : 211]); ‘гідний в аспекті оцінки громадських заслуг, громадської ваги’ (*Южъ Шанькгерий рушылъ ся зъ войски подъ Белгородъ турецкій; маючи при собѣ и Богдана Иеремиева сына на господарское Волоское, и до короля его милости посла великого посылаетъ прязни такоежъ яко и зъ войскомъ досягаючи* [СЛУМ, Т. 8 : 179]); ‘знатний’ (*А поневажъ великаа знаменитость, ле(д)во коли слыханого такового чуда до страху, и до здумѣванася всѣхъ тамошнихъ обывателевъ приводила* [СЛУМ, Т. 11 : 207]); ‘відомий’ (*С(т) тогоу часу даниль еце не дорослымъ будучи сталсе велики(м) оу людїи* [СЛУМ, Т. 3 : 211]); ‘славетний’ (*Пытаемо, если южъ та(к) в’ писанью своемъ ц’рковъ в’ римѣ до мѣстца, ... до помпы, до вынеслости, до моцї привязуючи разумѣши што(ж) речешъ на оныє слова великаго учителя* [СЛУМ, Т. 5 : 226]).

Ієрархію соціального стану демонструють стереотипи **великаа вельможность** та **великие станы** з ядерним значенням ‘могутній’, ‘який має великий вплив, авторитет’ (*Не естъ нашего Рымского Папежа, не естъ такъ великаа вельможность, абы оустраиштити*

мѣла: змышленаА, ёсть она дочаснаА, надутаА велможность [СЛУМ, Т. 3 : 211]; *Много хрестиянь великихъ становъ на то по(з)воляли* [СЛУМ, Т. 3 : 211]). Означені форми заґрунтовані на високій аксіологічності, наділені широкою здатністю характеризувати людину на основі критеріїв, опертям для яких є суспільні норми і правила;

5) **релігійна зона**. На основі кордоцентричності українця виформовується уявлення про нього як глибоко побожну людину. Статусу етностереотипів у межах пропонованої зони набувають назви релігійних свят, в основі яких лежить перцептивна ознака: *суббота Великая, великий празник, великыя не(д)ла, запуст великий*. Параметрична складова відповідних сполучень виходить із поля ознаки за розміром, набуваючи значення ‘славетний’, яке корелює із ‘значущий’, що є ядровим для відповідних стереотипів (*Напродъ... церковь чудо православное выдаетъ въ субботу Великую... святый свѣтъ, который сходитъ зъ неба до гробу Иисуса Христа... отъ которого... патріархъ... свічки засвѣчаетъ* [СЛУМ, Т. 10 : 195]; *Трикротъ на кождый рокъ свѣта мнѣ обходитъ будете. а ꙗко свѣто великъ днѣ пасхи на памѣть выхожденья зъ египту. в ꙗко свѣто кучокъ* [СЛУМ, Т. 6 : 98]; *А господского великого и пресветлого празника безмала не за тую неформенную процесію ω(т)ступили, и с костила выкинути (!)* [СЛУМ, Т. 2 : 45]; *Вѣдомо є(ст) написано, якъ четя(т)сѧ рядовы(и) ев(г)ліа. іованнѣст ꙗко: все(д)ми(х) не(д)лахъ изчѣтаємы(х) ω(т) великыя не(д)ла пасхи* [СЛУМ, Т. 6 : 127]; *Настася Ванковна Вечериная... заставила тое имене Коршовецъ... // ...от року тисечного пятсотного пятдесят девятото от Великих запуст, аж до тогож року который запуст великий має быти в року шестдесят девятом* [СЛУМ, Т. 10 : 172]).

Лексема **великий** у наведених контекстах за змістовою й когнітивною суттю є носієм оцінного стратуму (оцінювання ж відбувається завдяки взаємодію людини з навколишнім світом) в широкому розумінні цього слова, й насамперед, позитивно маркованого, оскільки узагальнює образ свята – Великодня (цер.-слов. *Великъ днь*) – одного із найбільших християнських свят; головного свята богослужбеного року;

б) **мовленнєва сфера**. До цієї тематичної групи відносимо етнокультурні стереотипи зі структурним компонентом **вєлікий**, у семантичній структурі яких переплітаються якісне та кількісне значення. Так, у стереотипі *рѣчи вєлікє* ядровим значенням якого є ‘достойні похвали’ (*Рѣклъ Моисей до бꙗга: што єсмь я за члѣвкъ, абы*

такъ рѣчь вѣликую спра́ви(т) // могъ, и вѣрять мнѣ не будутъ [СЛУМ, Т. 6 : 146], таке суміщення відображає кількісну градацію якісної ознаки, що, у свою чергу, відцентровує семантичний зсув, продукуючи нові змістові конотації ‘значущі’, ‘ціннісні’, ‘значеннєві’, ‘важливі’, ‘сміливі’.

“Слово” постає поняттям багатозначеннєвим (у різних семантико-естетичних функціях та емоційних аспектах), що реалізується в розгалуженій системі мовних засобів, зокрема, у сполученнях прикметника **вѣликий** з іменниками *слова, мова, дово(д), аргумен(т)и*, які за аксіологічними й моральними критеріями створюють образ, що віддзеркалює цінності етносу. Уведення до структури стереотипу відповідних мовних засобів продукує розширення їх семантичного поля значеннями ‘змістовний’, ‘глибинний’, ‘грунтовний’, ‘аргументований’, ‘істинний’, ‘небагатослівний’, ‘стисло викладений’, що поповнюють значеннєву зону периферії: *Для редкихъ людей суть тые квестыи, кдыжъ суть речи вѣликие, и кътожъ можетъ ихъ поняти* [СЛУМ, Т. 6 : 48]; *Заходницы, ... вѣликие слова рѣчь свою здобѣчи, змоцнѣли* [СЛУМ, Т. 11 : 193]; *Учинили вѣликую мову, жесмо сут позваные... о то, яко быхмо мы мѣли быти людьми свѣцкими и обнажоными з добръ и достоенствъ духовных, а упорне мѣли их держати ку шкодѣ и кривдѣ всѣхъ ихъ* [СЛУМ, Т. 8 : 231]; *Уста и(х) вѣликие слова розширяють, А языки долѣ якъ змѣли ползають* [СЛУМ, Т. 6 : 48]; *Жалемъ такового заслѣплѣнья нѣкоторыхъ будучи порушоный, не сегаючи вѣликих речей, бо бы немалые книги о томъ быти мусѣли, гдѣбыхъ все по достатку мѣль выписовати* [СЛУМ, Т. 10 : 205]; *Но ни ѣ ω то(м) дово(д) вѣликий чинити мѣста не ма(ю) абовѣ(м) ω очищеніи цркве нашої православно(и) сѧ рѣ(ч) зачала и далей точити бутдет* [СЛУМ, Т. 11 : 45]. Особливістю зафіксованих стереотипів є те, що вони демонструють корелят якісного значення разом із кількісним через систему мовних засобів. При тому семантична конкретизація та диференціація таких стереотипів відбуваються тільки за їх функціонування в мові, що зафіксовано в межах відповідних контекстів.

У результаті дослідження встановлено: етнокультурні стереотипи зі структурним компонентом **вѣликий** є давніми утвореннями, пов’язаними зі світом людини. Серед найчастотніших тем їх побутування: зовнішній портрет, ментальна зона, внутрішній світ, соціальний порт-

рет, релігійна зона, мовленнєва сфера. Параметричний компонент **вє́ликий** у структурі етностереотипів відповідних тематичних груп має відмітні особливості: формує ядрову й периферійну значеннєву зони етнокультурних стереотипів; у переважній більшості втрачає зв'язок із вихідною параметричною ознакою; аксіологічно заґрунтований.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Ивин А. А.* Современная философия науки / А. А. Ивин. – М. : Высшая школа, 2005. – 592 с.
2. *Курилович Е.* О методах внутренней реконструкции / Е. Курилович // Новое в лингвистике. – Вып. IV. – М. : Наука, 1965. – С. 36–44.
3. *СЛУМ* – Словник української мови XVI – першої половини XVII ст. / гол. ред. Д. Гримчишин. – Львів, 1994–2010. – Вып. 1–15.
4. *Филин Ф. П.* Проблемы исторической лексикологии русского языка (древний период) / Ф. П. Филин // Славянское языкознание: IX Международный съезд славистов. – Киев, сентябрь, 1983 г. – М. : Изд-во Моск. гос. ун-та, 1983. – С. 57–64.
5. *Чикобава Арн.* История и лингвистика / А. Чикобава // Вопросы языкознания. – 1980. – № 6. – С. 3–12.

Стаття надійшла до редакції 14.04.14

Татьяна Семашко, канд. філол. наук, доц., докторант
КНУ імені Тараса Шевченка, Київ

Смысловая плоскость адъектива *большой* в структуре этнокультурного стереотипа (на материале украинского литературного языка XVI – первой половины XVII ст.)

Учитывая признание современными языковыми исследованиями сенсорно-перцептивного анализа первым уровнем категоризации действительности, актом, который задает первичные параметры восприятия и осмысления действительности, важным представляется анализ динамики становления и развития стереотипов сенсорного восприятия, который можно осуществить при условии привлечения к анализу лексикографических источников. Словари являются не только средством фиксации семантической организации лексикона, но и мыслительных процессов в целом, что делает возможным выявление национально-языковой специфики категоризации мира через изучение прецедентных единиц языковой системы, к которым относятся этнокультурные стереотипы.

Ключевые слова: *чувственное восприятие, зрительный модус перцепции, этнокультурные стереотипы, идентичность, этнокультурные ценности, национально-языковая специфика.*

Semashko Tetyana, Ph D, Doc.
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

**Semantic Adjectives Big Plane in the Structure Ethno-Cultural
Stereotype (Based on the Ukrainian Literary Language
XVI – First Half of XVII Century)**

Modern linguistic studies acknowledge sensor-perceptive analysis as first level of categorization of reality, the act, which sets primary parameters of perception and occomprehension of the world. Important to analyze the dynamics of the formation and development patterns of sensory perception, which can only be provided to bring to the analysis of lexicographical sources. Dictionaries are not only a means of fixing the semantic organization of the lexicon, but also thought processes as a whole, which makes it possible to identify the national language specificity categorization of the world through the study of the language system of precedent units, which include ethnic and cultural stereotypes.

Key words: *sensual perception, visual perception modus, ethno-cultural stereotypes, identity, ethno-cultural values, national linguistic specificity.*